



## **Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia**

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis  
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium  
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum  
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed  
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

**Drexel, Jeremias**

**Antverpiæ, 1643**

Capvt XI. Jejunium quotidiano sanctissimorum hominum usu  
confirmatissimum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Tempus edendi, tempus abstinendi. Tempus epulandi, tempus jejunandi. Nunc quidem dum tremibus affixi laboramus, plorandi ac jejunandi tempus est, in caelo epulandi erit. Satiabimur, cum apparuerit gloria Domini.

CAPVT XI.

Ieiunium quotidiano sanctissimorum hominum usu confirmatissimum.

CYRIPÆDIAM scripsit Xenophon, & Rempublicam Plato, & Oratorem Tullius, quemadmodum pictores eorum, quos depingunt, effigies plerumque formosiores penicillo reddunt quam sint. Et Xenophontis quidem Cyrpædia nobilissimis præceptionibus abundat. Has Cyrus dictis exemplisque tradit, non quòd is reverà talis vixerit, sed quòd eum talem vivere decuerit. Inter præceptiones ceteras Cyrus & hanc tradit: Qui præsentem sibi tem voluptatem eripit, & ab eà temperat, non ejus opinionis est, ut nunquam velit hilarescere, sed ut futuro tempore tantò plus voluptatis habeat, quantò plus sibi ademit. Objectioni respondit Cyrus hominum profanorum, à quibus hæ voces sunt: Quid assidue tam mœsta? Tempus flendi, tempus exilii, tempus abstinendi, tempus largiendi & jejunandi. Sudandum in tirremi, esuriendum ac sitiendum, nihil alitium, nil cupidiarum desiderandum, ubi panis mucidus & foetens aqua in deliciis sunt. Quousque tandem ista? Hæc, ajunt, identidem cogitare nimis tetrum & morosum est. Vivamus hilariter, & curemus, ut nobis bene fit, dum licet.

De modo bene vivi di præceptio à Cyro tradita.

Huic hominum genio paucissimis respondet Cyrus: Voluptatis victoria, voluptas maxima. Hoc omnibus Christi amicis semper perspectissimum fuit. Eorum hic aliquos nominare animus est; omnes aut periosque nec toto libro possum complecti. Ita more meo seligam, non colligam. Itaque paucorum hic exempla subjiciam, qui abstinentiæ & jejunii laude floruerunt, quique nos seros nepotes docuerunt, eadem gradi vià ad cælum.

§. I.

Basilii de laud. jejun. Omnes sancti ad vitam Deo dignam instituti sūt per jejunium.

Basilius Magnus in jejunii elogia disertissimus: Omnes sanctos, ait, quotquot fuerunt, ad vitam Deo dignam per jejunium fuisse institutos reperies. Omnia divinarum paginæ volumina perolve, & probatissimos quosque ac sanctissimos homines crebrius ac severius invenies jejuniis operatos.

Moses bis quadragintadiale jejunium strictissime servavit, quo toto tempore nec cibi quidquam nec potus admisit. Ipse de seipso: Fesseveraci, ait, in monte quadraginta diebus ac noctibus panem non comedens, & aquam non bibens. Hæc prima Moysi quadagesima fuit. Alterius idem testis mentionem injiciens: Et prociadi, ait, ante Dominum, sicut prius, quadraginta diebus & noctibus panem non comedens, & aquam non bibens propter omnia peccata vestra, qua gessistis contra Dominum, & eum ad iracundiam provocastis: timui enim indignationem & iram illius, quâ adversum vos concitatus delere vos voluit. Et exaudivit me Dominus etiam hac vice. En jejunii cum oratione conjuncti vires.

Ibid. v. 18.

Ibid. v. 19. & 20.

3i Reg. c. 19. v. 8.

Mosen æmulatus Elias, qui Angeli monitu pane subcinericio & fonte publico se reficiens, in solitudine cibi illius quadraginta diebus & quadraginta noctibus usque ad montem Dei Horeb ambulavit. Post jejunium tam prolixum, familiarissimum cum Deo colloquium impetravit. Rem admirandam! Hi soli duo jejunatores in rupe Taboreiã cum Domino IESU colloqui sunt auditi. Ad eò arctam cum cælo familiaritatem conciliat jejunium.

Iuditha sanctissima famæ vidua, quod sacræ paginæ testantur, jejunavit omnibus diebus vite sue, præter Iudithæ sabbata & festa domus Israël: Hæc una & sola femina v. 6. Holofernem cum omni Assyriorum exercitu debellavit precibus & jejuniis.

Iuditham imitata Esther regina, quæ triduum totum impransâ & incenata precibus vacavit. Rem grandem perit & obtinuit. Ieiunium orationi junctum potest omnia.

Gemina in hoc Esther Sara, quæ pariter triduanam inediam constantissime toleravit stando. Non est caputapulta vel ulla machina, quæ certius cælum expugnet quam jejunium.

Patientiæ magister Iobus jam in fimo velut in lectulo compositus, amicis adfidentibus, septem diebus & septem noctibus jejunavit. Ne quid exempli ad omnigenam patientiam deesset, non solum cruciatus corporis, sed & latratus stomachi famem sitimque pertulit. Nihil excipit vera tolerantia, silentio pugnavit Iobus & jejunio; ita victoriam reportavit, ita stygios hostes triumphavit. Vis cacodæmonem debellare; jejuna. Gulosos & saturos non timet hic hostis, sed temperantes & sobrios. Sulpitius Galba Imperator, Suetonio teste, in Germaniam inferiorem misit, contra opinionem, Aulum Vitellium profundæ gulæ hominem & ventri natum. Nemo non mirabatur Galbam nihil sibi ab eo monstro timere. At Galba nullos, ajebat, minus metuendos, quam qui de solo victu cogitent, comedones, gulæ proceres, catillones. Ita profecto diabolus abstinentes, sobrios, jejunantes timet; gulosos, manducos, patinarios, popinones, ingluviosos non timet. Certam sibi ab his spondet victoriam.

Tobias vir sue gentis laudatissimus, ut tantò promptius liberalis esset in mortuos, convivium jam paratum deserens propter vitam suam terræ reddere. Copulata virtus est petenti stomacho negare escam, & mortuo non roganti etiam cum vitæ periculo impertiri sepulturam.

Eldras sacerdos de seipso: Et prædicavi ibi jejunium, inquit, juxta fluvium Abava, ut affligeremur coram Deo nostro, & peteremus ab eo vitam rectam. Jejunavimus autem, & rogavimus Deum nostrum pro hoc, & evenit nobis prosperè. Dicta confirmans: Sedi, ait, & steti, & luxi diebus multis, & jejunabam & orabam ante faciem Dei cæli. Eldram impetrasse, quæ petiit, ne miremur, precibus armatis egit.

Regum sanctissimus David jejuniorum assiduitate omnes superavit. Hinc illa in psalmis voces: Humilia-bam in jejunio animam meam. Operui in jejunio animam meam. Genua mea infirmata sunt à jejunio. Ut filiole morituro vitam impetraret à Deo, jejunio jejunavit. Hoc sanè serium est jejunium, cum vires deficere, corpus velut veste undique operitur, cum jejunio jejunatur. Sunt enim aliqui, qui sicut audientes non audiunt, ita jejunantes non jejunant: adeò enim abundanter & delicatè prandent vel cenant, ut gulonum quisque illorum jejunia, quam aliorum non jejunantium prandia malit. Nam illi tales quò minus jejunium sentiant, non multum ante horam undecimam cubitu surgunt. Ita è lecto mensam eduliorum varietate structam accedunt. Nihil piscium, nil ovorum, nil oleris aut pulvis melioris nec ad saturitatem, nec ad delicias deest. Ad præsepe tam plenum quis esuriat? Sed, inquis, Ecclesiæ leges nihilominus servo, Cruciatæ Bullam habeo, carnibus abstineo, semel dumtaxat in die calentes cibos admitto, contentus unâ refectioe. Sed hæc tua, o bone, una refectio duabus aliis aut tribus æquiparanda. Non est hæc esurialis, sed aditialis cena. Et quamvis fortè satisfacias legi, non tamen legis fini, qui

qui est famem sentire, carnem domare, libidinis im-  
perus retundere, aliquam jejunii molestiam tolerare,  
& ita offensum Deum placare; tu vero magis offen-  
dis gulæ ac intemperantiæ noxiis. Obsecro, Christianum  
te esse memento, quem Christus docuerit, non  
amare suam animam, sed odisse.

Rex Achabus, quamvis impius, ad jejuniũ velut  
ad asylum confugit. Rex pierrissimus Iosaphat cum  
omni plebe jejuniũ observat. Ezechiel Propheta  
Iussu Dei rigidissimis Iese jejuniis exercet. Ita Deus  
iussu: *Cibus tuus, quo veseris, erit in pondere viginti sta-  
teres in die: a tempore usque ad tempus comedes illud: &  
aquam in mensura bibes, sextam partem hin: a tempore us-  
que ad tempus bibes illud. Et quasi subinericium hordeaceum  
comedes illud, & stercore, quod egreditur de homine, operies il-  
lud in oculis eorum.* Ita Daniel cum suis, ita alii priscæ legi-  
s jejunia quam maximè feria observarunt.

§. II.

In lege novâ Christus Dominus jejunavit, & qui-  
dem diebus quadraginta. Post incediam tam proli-  
xam, quoties cum discipulis esurivit ac sitiit, cum eos fa-  
mes vellere spicas & mandare doceret? Alii Servatoris  
discipuli, Paulus, Barnabas, Simon, Lucius, Mana-  
hen, ceterique sectatores Pauli in vigiliis multis, in fa-  
me & siti, in jejuniis multis se Deo probarunt.

Petrus Apostolus, Gregorio Nazianzeno teste, pæ-  
ne semper ejunavit, solis lupinis asse minuto compa-  
ratis vescens. Matthæus Evangelista, quod Clemens  
Alexandrinus tradit, oleribus victitans, carnibus absti-  
nuit. Iacobus filius Alphæi, frater Domini, virginitatis  
illibata cultor, carnibus, vino, licerique semper absti-  
nuit, nec solum genua, sed & frontem cameli callo as-  
peram fecit, iugi corporis ad pavementum allisu. Hac  
animi corporisque submissione, ut Chryostomus tes-  
tatur, frequentare preces consuecebat. Cumque æta-  
tem ad annum nonagesimum sexum perduxisset, è  
templi fastigio præcipitatus, esurientem vitam sanctissi-  
me clausit.

Ioannes Baptista, Christi prodromus, non solum  
continuis jejuniis vitam distinxit, sed cibi potusque  
tam exiguum sumpsit, ut Christus de ipso dixerit: *Venit  
Ioannes neque manducans, neque bibens.* Sic Anna vidua  
Phanuelis filia, quæ ad annos octoginta quatuor per-  
vixit, jejuniis & obsecrationibus serviens die ac nocte non  
discedebat de templo. Ita prima originis Christiani non  
solum in multa patientiâ, sed & in jejuniis multis Deo  
se probarunt. Affirmat Hegesippus primos Christia-  
norum à beato Marco Alexandria Pontifice sic eru-  
ditos, ut carnibus & vino abstinerint.

Ita post primos à Virgine parente annos tot sancti-  
ssimorum Christi Martyrum, tot Confessorum, tot  
Præsulum & Episcoporum, tot Sacerdotum ac Virgi-  
num, tot alii homines sanctissimi suas preces abstinen-  
tiâ & jejunio armarunt, & pugnârunt in omne vitium  
felicitatis. Nimirum, quod jam sæpè diximus, miles  
sine gladio, oratio sine jejunio. Res gestas hominum  
sanctorum omnium evolve, & neminem unum ex  
omnibus invenies, qui non indultriâ singulari carnem  
jejuniis domare studuerit. Animadverterunt sanctis-  
simi viri, quâ parte laboraret orbis, & defectum tripli-  
cem deprehenderunt, Orationis, Commiserationis,  
Castigationis, Orationis defectu homines sunt sine  
Deo. Ideo illi conati sunt Deo quàm conjunctissimi  
esse per orationem. Commiserationis defectum sola  
nummorum cura nutrit. Ideo illi tantopere urgebant  
elemosynas. Castigationis defectu carnem petulantiam  
nimium quantum crescere, atque hinc orbem univer-  
sum vitis carnalibus scateat, ingemuerunt. Ideo car-  
nem jejuniis macerandam censuerunt. Ieiunium anti-

Triplicis defectus orbis: Orationis, commiserationis, & castigationis.

A quissima, probatissima, saluberrima corporis casti-  
gatio.

Hic ex omni numero sapientum ac beatorum ho-  
minum paucos, & eo præcipue, qui strictius jejunii  
genus sectati sunt, nominabo. Admirandum infansulos  
in cunis, imò etiam in utero matris cepisse incediam  
ferre. Vrtica scilicet maturè urit, sanctimonia celeriter  
se prodit.

Aliqui beatorum hominum qui strictius jejunii genus sectati sunt recensentur.

§. III.

Nicolaus Myrensis Pontifex, cum in cunabulis  
puerulus etiamnum vagiret, statis Mercurii &  
Veneris diebus, semel tantummodo lac sugere susti-  
nuit. Sicut principium filii mores aulicos pæne in  
cunis docentur, sic Deus suos à teneris unguiculis ad ab-  
stinentiæ leges vult erudiri.

Nicolaus Myrensis Pontifex.

Stephanus Presbyter Constantinopolitanus prius-  
quam extra uterum vivere, jam jejunare cepit. Nam  
marer eo grvida nec vini, nec carnis, nec lactici-  
ni, quidquam admisit; ubi horum aliquid gustavit, mox  
revomuit. Stephanus verò jam ætas ubera matris nisi  
jejuna sugere recusavit. Hic idè aduitor semel dum-  
taxat in die corpus refecit, idque vesperi tantum, nec  
aliud quàm herbulas injecto sale lixas comedit. Hic  
idem jam Sacerdos, opsonio sale ademit, & quavis  
hebdomade bis tantum refecit corpus. Solitudini de-  
mum se abdens Stephanus, herbas crudas in cibum  
adhuc: iussu enervato stomacho aliquantulum  
gratificari, & vino utri, paucas vini guttulas in grandem  
hydriam immisit, ut suavis obedientiæ staret honor. In  
ejusdem obedientiæ gratiam festis diebus paucas figus  
in diurnam alimoniam admisit. Hac vivendi metho-  
do, ad annum sexagesimum tertium pervenit. Ni-  
mirum abstinentiæ vires tunc novimus, cum experi-  
mur. Homo abstinens, singularis Dei voluptas.

Stephanus presbyter Constantinopolitanus.

Nicolaus Mirensis ritu, Episcopus Thaurensis  
etiamnum puerulus Mercurii & Veneris diebus  
lac maternum non nisi semel admisit. Stephanus Diensis  
Episcopus quovis die Veneris etiamnum infans & nu-  
triciis ubera & omnem alimoniam repudiavit. Anti-  
stes Sargiensis Majorus, die Mercurii & Veneris omni  
cibo abstinuit, diebus ceteris solum panem hordea-  
ceum pro omni ferculorum apparatusu habuit. Quo  
quidem victu facillè impetravit, ut illasam virginita-  
tem servarit. Edmundus Cantuariensis Archiepisco-  
pus quavis feriâ sextâ, præter aridum panem & frigi-  
dam nihil libavit. Ivo, ille pauperum facundus pater,  
omnibus pervigiliis, ut jejunii legem tantò religiosius  
servaret, pane ac fonte solo cenavit, prandio penitus  
omisso.

Episcopus Thaurensis Sistonius & alii.

Seis, mi optime Lector, quisnam iis, quos modò  
nominavi, aliisque quàm plurimis abstinentiam tam  
rigidam persuaserit? Assensus & assuetudo. Qui  
promptè voluit, assensum expedit, jejuniis negotium  
jam pæne confecit. Ad eoque promptum volo unicum,  
non agrè post se trahit assuetudinem. Ita illi homines  
sancti postquam promptè voluerunt, quidquid eis in  
tolerandâ inedia difficile visum est, uno alterove tri-  
mestri, in facilem traxerunt assuetudinem. Nam robu-  
stum velle, non difficulter sequitur validum rorsus.  
Idem in omni virtute adipiscendâ licet observare.  
Dic mente seriâ: Volo esse patiens: Et eris. Volo esse  
liberalis: Et mox sese liberalitas prodeit. Volo esse hu-  
milis: Et humilitatem habebis. Dic, Volo jejunare: Et  
jejuniis brevè assuesces.

Ideo non miremur quamplurimos in cam venisse  
assuetudinem jejunando, ut tribus quatuorve pluri-  
busve diebus esca omni abstinerint. Eos hic in nu-  
merum non cogam, qui quavis hebdomade bis tan-  
tum refecerunt corpus.

Bonifacius Mistæ Archiepiscopus & Martyr die-  
bus

MARET  
IN  
ALICITTE  
CA  
I PROX  
IUS  
I. II  
I. VI  
II

bus Iovis & Solis dumtaxat cibo vesci solitus est. Samfon Archiepiscopus Dolenfis duos trésvé dies continuos mensam non accedere consuevit.

Obiit S. Crispinus ann. 433. Episcopus egit annis 30. diebus 25. avo Sixti III. Pontificis Max. & Valentiani III. Imp. anno quarto Pontificis, unde primo Imperatoris. Psal 101. v. 10.

Germanus Antisiodorensis Episcopus genium omni solatio frigidare impensissime studuit, & pane supra fidem coluit Abstinentiam. Nam à primo suscepti muneris die, annis triginta totis ad usque finem vitæ, non vinum, non acetum, non oleum, non legumen, sed nec salem unquam, condendo cibo admisit. Primum in cænulâ ipsius ferculum seu antecena fuit cinis, quem Hebræum, qui de seipso: Cinerem, inquit, tanquam panem manducabam. Cæne caput, imò omnis cena, fuit panis hordeaceus, quem tamen ante serum vesperem numquam attigit. Nonnumquam dimidiâ hebdomadæ nil panis gustavit. Vnicum æstate & hieme indumentum, dolatos asseres pro lecto sine cervicali substrato, ceterosque vitæ rigores taceo.

Bambergensis Episcopus Otho triginta septem annis dum Episcopus fuit, ut supra demonstratum, è mensâ numquam surrexit satur: quidquid enim appositum, egenis & ægris transiit. Nec solum non eduliorum, sed nec ipsius quidem panis satietate gulam explevit. Hoc insuper abstinentiæ prorsus admirandæ specimen adjecit. Esuriali quodam die, cum piscium penuria esset, Othonis œconomus pulcium non grandem geminis emit solidis. Allato in mensam pisce: Quanti, ait Otho, emisti hoc ferculum? Cui emptor: Duobus, ait, solidis. Mox abstinentissimus Antistes: Absit hoc, inquit, ut miser Otho solus hodie tot nummos consumat. Et cum dicto tollens discum; Asperta, inquit, hunc piscem ad hominem ægrotum: Ego qui robustus sum, pane isto, nec satis refecero. Othoni non impar abstinentiâ Posthumius. Mepheus panem & aquam ad dimensum sumpsit. Numquam plene ventre à mensâ recessit, nec sitim suam unquam satiavit. Ejus rei hanc assignans causam. Non esse dignum, aiebat, si carnis voluntas esset impleta. Posthumium æmulatus Philibertus, teste D. Antonino, vir religiosus & sanctus, qui pariter à mensâ numquam abiit satur.

Elpidius Abbas in solitudine rebus divinis vacans, solis Dominicis & Mercurii diebus alimenti aliquid sumpsit. Hinc nihil miremur Hieronymum de seipso scribentem: Repugnantem spiritui carnem hebdomadarum inedia subjugabâ. Nihil hic miraculi fuit: quia potenter voluit, quia paullatim assuevit, ideo potuit.

Difficile hoc presum estimare. De solido differit Leonchimus, Mysingerus Luricofsch. i. scholiorum in Institutionibus Iuris. Auctores qui miram Othonis sâtimoniam testentur, ad Dedicatone in margine inferiori laudavimus. Otho Romeranis inter alia præcepta commendavit. Et ista: Vt sexta feria abstinerent à carne & lacte, more ceterorum Christianorum: Vt sanctam Quadragesimam, jejuniis, vigiliis, elemosinis & orationibus diligentissime observarent. Baron. 10. 12. anno 1124. pag. 158. Cuius Posthumius aliquando vestio, dein quinque millibus monachorum presens. De hoc vide Roswydum l. 1. pag. 233. & sequentibus. d. Anton. part. 2. chron. tit. 13. c. 6. §. 18. Philibertus monachus canobii Rasbacensis sub Aglio, ejus monasterii Abbate primo.

Non paucis, quos sol non vidit comedentes enu-merantur.

Verunt alii non pauci, quos sol numquam vidit comedentes, qui vesperi semper tenuissimo cibo solati sunt famem. Hilarton annorum septuaginta senex, ante solem occasum nec festis quidem diebus quidquam alimenti cepit. Edulium illius fuerunt lentesc non coctæ, sed aquâ maceratæ, aut herbulatum aliquid cum hordeaceo pane. Ab anno ætatis sexagesimo tertio ad usque octogesimum, nec panem quidem amplius, sed jusculum tantum è confectis herbis confectum sorbuit.

Antonius Magnus non nisi sero vespere panem cum aquâ & sale pro omnibus mensæ lautitiis habuit. Nonnumquam biduum triduumque, teste Athanasio, omni cibo abstinuit. Paulo Eremitarum primo tam alimentum quam indumentum palma suppeditavit ad

ætatis annum sexagesimum, ab hoc ad centesimum decimum tertium dimidiati panis fragmentum quotidie corvus ales attulit, ad Antonii hospitium adventum subministravit integrum. Hec libris omnibus decantatissima. Epethum in Schythoticâ eremo solanis quadraginta numquam comedentem spectavit.

Beatus Sabas qualibet hebdomadæ dies quinque sine cibo & potu transigit, idque minimum quinquennio. Divus amatus annuo verno jejunio, pro cenulâ siccâ vesperi quinque dactylorum nucleos & modicum aquæ reficiendo stomacho adhibuit; triduo toto nihil gustare solenne habuit.

Sanctus Maurilius Episcopus eodem jejunio verno, tertio solum die vesperi panem aridum & tepentem aquam restaurandæ fami admisit; hac tamen incredibili vigiliis sobrietate ad annum ætatis nonagesimum sospes & incolumis pervenit. Ioannes Bonus Mantuanus, teste divo Antonino, ad initium quadragesimalis jejunii grandem panem in partes quadragesima divisit, ut unaqueque dies suam sibi haberet partem. Hæc annonâ in omne illud tempus suffecit, & superfluit. Neque hæc quidquam supra naturam est tentatum. Prodigiousam Macarii, Simeonis, Anastasæ, aliorum complurium inedia silentio magis quam eloquio venerandam censeo. Liceat tamen hic compendio, sed ordine consulo nominare pauculos, qui tibi prorsus minimi, aut nullius ferè ac vilissimi fuerunt.

D. Iacobus Apostolus, Alphæi filius, vinum & ficeram non bibit, carnem non comedit.

D. Matthæus Apostolus seminibus, baccis, oleribus vescabatur, carne abstinens. Ceteros Apostolorum taceo, de quibus prædicens Christus: Venient dies, inquit, cum auferetur ab eis sponfus: & tunc jejunabunt.

D. Wolstanus tribus in hebdomadæ diebus omni cibi abstinens, tribus reliquis porros vel caules elixos cum pane hordeaceo comedit.

D. Lupicinus serumque tertio solum die refecit.

D. Theodorus Siccotes à Natali Domini Ieiunio usque ad Dominicam diem Palmarum nec pane, nec leguminibus vescabatur, sed pomis tantum & oleribus, idque sabbati tantum & solis die.

D. Zoëardus ubi tribus continuis ex more diebus ab omni re, quæ mandî posse, abstinuisse, tum demum alimonia tenuissimâ se refecit; in Quadragesimâ 40. nunciis, omni edulii vicem, contentus.

D. Equitius Reclusus vir magnæ abstinentiæ, catenis ferreis ad corpus nudum confectus, & cilicio desuper indutus, solo siccoque pane cum paucis dactylis vitam sustentavit: per Quadragesimam solis herbarum radicibus victavit.

D. Liphardus hordeacci panis non nisi unciam unicum, in cibum admisit; aquâ tertio dumtaxat die parcissime usus.

D. Simeon Stylites totis hebdomadibus jejunare solitus è exercitatione inedia pervenit, ut Theodoro & Evagrius testibus, viginti octo annis totidem quadragesimas sine omni cibo traduxerit.

D. Bavo Hasbania princeps panem solum, eumque non fermentatum, & parte dimidiâ cineribus mistum pro omni cibo, aquam non nisi ad dimensum pro omni potu admisit. Vestis illius, cilicium; lectus, nuda humus; cervical, saxum; somnus brevissimus: nam meditari potius quam dormire visus.

D. Radbodus Vltirajctensis Episcopus carnium esu abstinuit, biduanis ac triduanis jejuniis ex more carnem maceravit.

DD. Mutius & Severus Abbates die Dominico solum cibo se curarunt.

D. Wandregisilus Abbas Fontanellius die Lunæ tantum & Iovis cibum accepit.

D. Lupus

D. Lupus Trecentis Episcopus biduum continuum inedia fatigatum corpus edomare consuevit.

D. Nicolaus Tolpinas jam septimo ætatis anno tribus cuiusque hebdomadis diebus cibum omnem reject. Annis triginta & amplius nunquam carnes, ova, pisces, sed nec poma seu lanus seu ægrotus comedit. Quavis hebdomade die Lunæ, Mercurii, Veneris, & Sabbato pane solo & aqua victavit.

Nec in debilibus sexu defuerunt abstinentiæ illustissima exempla.

D. Cecilia biduans ac triduanis se jejuniis exercuit.

D. Genovesa ab anno ætatis decimo ad usque quinquagesimum bis tantum quavis hebdomade die Iovis & Solis, modicum cibi assumpsit: tota mensæ laudatâ panis hordeaceus & fabæ pulmentum fuit.

V. Margarita Ravennas virgo, cum ad septimum ætatis annum pervenisset, extra Dominicum & solenniores festos dies semel dumtaxat de die cibo se refecit. Maximam vitæ partem pane solum & aqua toleravit, idque à septimo ad ætatis annum sexagesimum tertium.

D. Euphrasia per hebdomadem diebus tribus quatuorve, imò hebdomadibus totis, inedia carnem castigavit.

D. Theodora non absumili modo totis hebdomadibus sibi ipsa omni alimento interdixit.

D. Agnes de Monte Politiano ipsos quindecim annos perpetuò ac quotidie ita jejunavit, ut pane solo & aqua se parcaissimè refecerit.

D. Clara Assisias dum sana fuit, geminam quot annis quadragesimam pane & aqua exegit, solis diebus Dominicis vinum, si per paupertatem licuit, libavit. Et quod amplius, in illa ipsa geminatâ semper quadragesimâ tribus per hebdomadem diebus, secundâ, quartâ, sextâque feriâ nil penitus cibi vel panis adhibuit. Denique majorum coacta imperio sequei quinciam panis (Deus bone, quàm modicum frustillum!) pro omni pastu accepit. Sed ita paulatim ad ævum nostrum viciniores accedimus.

## §. V.

Theodosius Imperator natu minor, natus & educatus in aulâ, nihîlominus tam vegetis viribus, laboris, æstus, frigoris, famis tam patiens fuit, ut quavis hebdomade, Mercurii & Veneris diebus jejunium servaret. In Quadragesimâ tamen graviter ægrotus pane & vino (mirandum!) abstinuit: potus aqua, cibus oluscula fuerunt. Carolus Magnus cum periculo etiam valetudinis exercuit corpus jejuniis. Otho Magnus cum Vngaris prælio conflicturus, totis castris jejunium indixit.

Lotharius Francorum Rex sævissimo correptus morbo tendebat ad extrema. Iamque velut extinctus à reginâ conjugè deplorabatur. Hinc aulicorum accursus ad Sulpicium virum sanctissimum. Preces omnium erant, ut is pro regis incolumitate Deum deprecaretur. Motus vir sanctus tot rogantium vocibus, rem apud Deum & lacrymis egit & jejuniis. Iam quinque dierum inedia toleratâ, sed ad sanitatem regi reparandam nihil profectum. Neque verò jam aliud quàm obitus expectabatur. Hinc aulici monerant: Desineret porro inedia se conficere; de vitâ regis actum esse, vicinissimam imminere mortem. At Sulpicius: Perficiamus, inquit, quod cœpimus, & duos insuper jejuniorum dies prioribus addamus. Optima quæque spero. Benignus est Deus, & facilis exorati. Lux septima, ita speremus, restituet sanitatem. Vox sacerdotis pondus habuit. Exactis inter preces & jejunia septem diebus integra regi valetudo restituta est, incredibili omnium gratulatione. Tam potens est oratio juncta jejunio.

Tom. II.

Laurentium Iustinianum, Patriarcham Venetum, cum annum vitæ septuagesimum ageret, & gravi morbo laboraret, nullus medicorum adigere potuit, ut carnes illo die vitæ essent viribus reparandis. Maluit esurire, maluit infirmus esse, quàm vellibare tantum quod Ecclesiæ leges veterent.

Lutgardis in Belgio religiosissima virgo, cujus res gestas scripsit Thomas Cantipratanus Proepiscopus, quæ anno Christiano millesimo ducentesimo quadragesimo sexto vitam finit, annos nata sexaginta quatuor. Hæc noctu sacris sese meditationibus exercens, aspectabilem vidit Domini matrem, sed tristem. Quæ fuit Lutgardis: Cur mater gaudii tristaretur? Qui Virgo cælestis: Improbi Christiani, ait, filium meum denovo crucifigunt. Albigenis hæresis eâ tempestate grassabatur. Lutgardis divinitus edocta, quid potissimum faceret iræ cælum placandæ, septem sibi annos destinavit, quibus jejunia quotidiana tamque severa inivit, ut præter panem & zythum nihil gustarit. Septennio primo finito alterum esuriale septem annis sic à semetipsa exegit, ut præter panem & olera nihil opsonii esuraret. Huic verè geminam iuramus.

Maria Oegniacensis in agro Leodiensi nata, per triennium à die decimo quarto Septembris ad Pascha pane atro solum & aqua vitam sustentavit, vexans verius quàm extinguens famem, centies de die genua in preces submittere, trecentis plagis castigare corpus consuevit. Columba virgo Perulina solis fructibus famem non sustulit, sed sedavit. Infinitum sit omnes jejunantium classes percensere. Mihi semper animus non colligere, sed iudicio seligere. Hic eos, qui aliquot hebdomadibus, imò mensibus, imò & annis compluribus, nihil potius admiserunt, vitandæ prolixitati, transeo.

Hoc uram loco speciminis subjicio: In urbe Pergamo fuerunt ægri, Galeno teste, qui oraculo quindiebus nihil biberunt, & convalescerunt. Malæ in Parthenone regio nobilis virgo Magdalena, octennio nihil bibit, teste oculato locupletissimo, medico clarissimo Hippolyto Guarinonio. Ergo ptoprius nostri temporis abstinentiam inspiciamus.

Philippus Nerius illustris sanctioris vir, cum annum ageret decimum nonum, hanc sibi legem indixit, die uno semel dumtaxat edere, nec aliud quàm panem: quandoque toto triduo nec panis miculam gustavit. Sacerdotio jam inauguratus sumpto mansuulo ad cenam perdurabat impransus. Omnis cena apparatus unicum fuit ferculum, nec lautum, nec pretiosum. Nam aut ova duo, aut fabæ, aut cicer, aut lentres, aut aliquid olusculorum cenam omnem adornabat. Plus uno ferculo cenare nefas ducebat; è carnis aut piscibus rarissimè, è lacticiis numquam comedeat, vini probe diluti perquam modicum bibeat. Beati, imò verò & sani, qui nunc esuritis.

Carolus Borromæus purpuratus Senator, Mediolanensis Pontifex, à puero ad omnem virtutem pronissimus, eò abstinentiæ studio progressus est, ut decimum quotidie jejunaret, pane & aqua in solidum diem contentissimus, idque ad extremum vitæ spiritum perpetuavit: Dominicis solum & festis diebus leguminis, aut pomorum, aut oleris aliquid panis addidit, grandes scilicet lautitias. Gregorius XIII. summus Antistes Carolum velut amantissimus pater monuit, hos sibi abstinentiæ rigores nimios videri, quare illos aliquantulum remitteret, & paulò liberalius pranderet, ad vitam divinis obsequiis diutius propagandam. At Carolus contrâ paratissimum se ajebat obedire, constare tamen sibi ab experientiâ, mitem hæc inedia ipsi etiam valetudini plurimum prodesse adpituitam, quâ redundaret, celerius siccandam. Pontifex

X

fex

flex mansuetè cessit. Borromæus, ut ceperat, perrexit, eâ in seipsum animadversione, ut in æstu summo non tantum non vinum, sed nec aquæ guttulam extra tempus libârit. Beati, ter quaterque beati qui nunc esuriunt, quoniam saturabuntur delitiis ac voluptatibus æternis.

Hic solum illud Cypriani addo, qui de jejuniis & tentatione Christi dixerens: Quotquot virtutum vidimus viros, inquit, sine jejuniis non legimus ascendisse; neque aliquid magnum moliti sunt, nisi abstinentia præcessisset. Monstrate mihi, obsecro, hominem sanctum, qui non singulariter amarit abstinentiam; monstrate hominem virtutis studiosum, qui oderit jejuniis; monstrate viros, qui in rebus arduis & divinis magnum quid facturi, non illud jejuniis & abstinentiâ sicut aggressi. Eam ob causam hortatur Paulus: In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in multâ patientiâ, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, &c. in vigiliis, in jejuniis, in castitate. Esuriamus modicum; Cum apparuerit gloria Domini, satiabimur æternum.

Omnes sancti res arduas jejuniis sunt aggressi.

2. Cor. c. 6. v. 4. & 5.

CAPVT XII

Ieiunium vitiose cupidinis exterforium medicamentum.

**M**AXIMUM in pharmacis discrimen est. Nam uti effectus eorum planè sunt diversi, sic etiam nomina diversa sortuntur. Numerus horum ingens. Sunt enim medicamenta alexipharmaca in venenum pugnancia; Sunt anodyna dolores mitigantia; Sunt anatomica venas referantia; Sunt attrahentia, emollientia, relaxantia, rarefacientia, repellentia; sunt catartica & cephratica: Sunt glutinantiâ, incarnantia, siccantia, soporifera, hydragoga, sternutatoria. Sunt denique repurgantia etiam & exterforia.

Discrimen pharmacorum,

Vel catartica.

Abstinentiæ tituli.

Inter corporis castigatio- nes jejuniis est præstantissimum.

Abstinentia hōs omnes titulos cum dignitate potest tueri. Ieiunium verè alexipharmacum, anodynum, relaxans, catarticum, &c. singulari tamen modo exterforium est. Quidquid enim fordium voluptas impura contrahit, id jejuniis extergit. Et reverà si alia nulla suppetret causa, cur sæpius jejunandum, hæc una foret sufficientissima: jejuniis est medicamentum carnis exterforium. Inter omnes namque corporis castigationes nulla est, quæ carnis petulantias ita placidè, sensim, validè componat & reducat ad modestiam, atque jejuniis & abstinentia. A jejuniis dicitur caro non ferocire aut inolescere. Flagra humi- cubationes, cilicia, mortificationes alias præcellit jejuniis, pharmacum prorsus optimum, & carnis insigniter exterforium; modum iam explicabimus.

S. I.

Gell. l. 15. No. 1. Att. c. 1.

**O**ppugnabat L. Sulla in terrâ Atticâ Piræum, contra Archelaus turrim ligneam defendendi gratiâ structam propugnabat. Eduxit copias Sulla, & omni quâ potuit industria connisus est turrim illam, quæ interposita obstabat, incendere. Venit, accessit, ligna subdidit, submovit Græcos, ignem admovit. Satis diu conati nunquam quiverunt turrim incendere. Nam eâ solertiâ Archelaus omnem turris materiam alumine obleverat, ut illa ignis patiens licet ex omni latere circumplexa; igni ardere non potuerit. Obstupuit Sullanus miles hanc turris invictam pertinaciam. Ita conatibus elusis omnibus reductæ sunt copię. Caro nostra ut lignum abiegnum, concipiendæ flammæ aptissimum, ignibus malignis facillè corripitur. Sin autem hic truncus alumine jejuniis & abstinentiæ oblinatur, ignis cupiditatis & libidinis vires perdit & neutiquam incendit.

**V**etus Hieronymi & sancta præceptio est: Ardetes dæmonum sagittæ jejuniorum frigore sunt restinguenda. Gula vitio omnibus viam iterum. Frena gulum, & omnem carnis inclinationem facillè frenabis. Cum plenus est venter, in libidinis facillè despunt. In corpore bene farto subtile, sacre, sublimes cogitationes vix unquam habitant. Cur equus tam intrenis, calcitro, succussor est? nimium avenæ habet. Cur Iudæi olim tam contumaces ac rebelles Numini? nimium habuerunt annonæ.

Verissimè in rem Basilii: Corpis bene saginatum, inquit, & anima illi mersa ad peccandum proclivis est. In promptu est noxa non una, cum gula est spiritus domina. Satanas hospitio siccò non delectatur. Hinc illa Christi divinissima conicio: Cum immundus spiritus exierit de homine, ambulat per loca inaquosa, quarens requiè & non inveniens, dicit: Revertar in domum meam, unde exivi. Cæcodaemon suavisimè habitat, ubi in madido est, & natabulum habet, ubi estur ac potatur largitur. Hic illius requies. Anima siccata, anima optima, diabolo inimica.

Hebræus Psaltes David sub venustâ imagine rem ponderans. Homo, inquit, eam in honore esset, non in ellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illi. Monuerat quidem sedulo David: Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Facti sunt; nemo paruit, equum & mulum induerunt. Quid hic remediis? Qui miseris opitulandum? Mox remedium præscribens Hebræus pharmacopola: In campo, inquit, & freno maxillas eorum constringe. Quid hoc ais, regum optime? Cur non oculis medendum, quibus plurimum peccatur? Cur non auribus, cur non manibus aut pedibus, quibus sæpissime delinquitur? Ifaias testis: Manus vestra, inquit, sanguine plenas sunt. Pedes eorum ad malum currunt, sapientissimi exprobratio est. Hæc igitur membra rapiantur in vincula, quæ tot perpetrant peccata. Quid multamur genas? quid maxillas plectimus? Cur veniam corvis damus, & censurâ premium columbas? Oculi & aures, peccatorum illices, manus & pedes eorum dum patratores puniantur. Non malum hoc, sed melius istud: Maxillas eorum, maxillas constringe; faucibus frenum injice, os & gulam camo coërce, cibum subtrahe, ad famem adige.

Voluit hic sapientissimus rex David unicum malis pluribus remedium præscribere. Ita homini, in quâ tam aures quàm oculi, tam manus quàm pedes exterascent, præcipit, ut genas & os supplicio afficiat; & membra omnia in potestate hominis futura. Iejuna, jejuna, teipsum abstinentiâ vince, maxillas constringe, & noxas plurimas, morbos gravissimos petlanasti.

S. II.

**M**emoriam hic subit celeberrimus medicus Georgius Hübner, qui maxillis manduconum imperans: Si sanitate ames, inquit, ne vires ut felis amababab maxillis; sed illud spectes semper, ut mensam deserat appetentiâ nondum expleta, stomacho nondum plene saturato. Sic pota, ut sitis; sic ede, ut esurias. Ista igitur præceptio (maxillas constringe) instar millium est: Gulam & os edoma; & totum corpus domuisti; gulam frena, & omnibus vitio restitisti; stringe genas, & contumaciam membrorum in ordinem redegit.

Quemadmodum verò cum equo frenum injicitur, equi labor non impeditur: nam si etiamnum gradus currere, portare, trahere, saltare potest, & quidem melius quàm insipis: ita jejuniis moderatum non tantum non impedit innumeras functiones, sed ad obeundas illas efficit aptiore. Homo sobrius & abstinentis die uno plus operæ facit, quàm bibulus manducet duobus aut tribus. Deinde licet equus peritus calcaria, virgam aut flagrum habeat, licet equus ephippo elegantissimo intratus sit, si tamen frenò careat, regi non poterit: sic humanum nemo obsecrat.